

Viðmerking:

Ongantið áður havi eg hoyrt so vælnøgðan og fegnan útgevara

Men tað skilji eg so væl, tí: Mentunargrunnur Studentafelagsins gevur út skaldskapin hjá Jóanis Nielsen! Jógvan Isaksen er primus motor í Mentunargrunni Studentafelagsins!

Og Jógvan Isaksen situr so og innstallar til hesar ymsiku virðislønirnar, tað sum hann sjálvur gevur út!

Man stjórnin í Gyldendal sita í donsku innstillingarnevndini, kundi verið áhugavert at spurt ella stjórnin í Mál&Menning í Íslandi?

Tað var nú sera heppið, at eg tók áhugaverdu samrøðu uppi friggjadagin í Vikuskiptis-sendingini hjá Suna Merkistein! Tá ið eg í innihaldsvirðilinum hoyrdi, at samrøða fór at verða við lim í innstillingarnevndini til norðurlandsku virðislønina, vakti hetta beinavegin mín størsta hug, og var eg kvikur sum ein leopardur at stinga eitt tomt band í bandupptakaran! Sera áhugavert, Sumi, at tú treiv eitt sindur í hetta evni, ið man hava havt sera stóran áhuga millum fólk, ið hvussu so er millum okkum skrivandi.

Men tað var nú spell, at tú ikki vart eitt sindur spískari í títum spurningum og kanska meiri grópani og áhaldandi, netupp tá ið tað snúði seg um útgevaran Jógvan Isaksen, innstallaran Jógvan Isaksen og ógegnið hjá Jógvni Isaksen! Har átti tú ikki at latið hann sloppið so lætt, sum hann slapp! Men eg roki við at hetta verður helst tikið upp í øðrum sambandi, tí óhepnari virksemin og meiri spillandi hartil, kann neyvan hugast at nakað er, ið hvussu so er ikki í nøkrum, sum eg havi við at gera!

Og nú eri eg fegin um at eiga eitt eintak av hesi samrøðu, tí sum eg lurtadi eftir samrøðuni við Jógvan Isaksen, rithøvund og primus motor í Mentunargrunni Studentafelagsins, hevði eg ikki trúð tí, um eg hevði ikki møguleikan at spæla samrøðuna einaferð aftrat!

Lurtarin rúsaður

Lat meg eisini siga, at tað at hoyra Jógvan Isaksen í hesi samrøðu, og í teim flestu, sum eg havi hoyrt higartil, er sum at hoyra eitt

sprelskt konufólk, sum metir seg at hava hitt heimsins fittasta og besta og snøggesta mannfólk, og ein av fyrstu døgnum er so ætlanin, at tey fara at giftast! Hon greiðir frá síni eydna á ein so sera yvirdráðandi og eiggiligan hátt, at tú rústast av henni og fært næstan hug at biða um hana ella bert at sleppa at halda um hana eitt sekund, meðan hon teskar tær siðursælu sína í oyrað!

Eisini í hesi samrøðuni verður lurtarin rúsaður av greiðu og sjálsvøgdum avgerðini hjá Jógvni Isaksen at stilla Jóanis Nielsen inn til norðurlandsku virðislønina í ár, nakrar fáar tímar eftir, at yrkingarsavnið hjá honum er komið út! Ella vóru tað tveir dagar aftaná!

Var nevndin komin til líka skjóta niðurstøðu, um eitt annað forlag gav yrkingarsavnið út, kundu vit spurt fyrst. Og vit kundu eisini spurt - to at eg neyvan roki við at fáa nakað svar frá Jógvni - bíðaði nevndin ikki við innstillingini, til yrkingarsavnið var í handlinum? Eg havi ikki enn sæð navn Jóanisar í útlandsku

Ólavur í Beiti

bløðnum í sambandi við innstillingina, og tað fær meg at seta henda seinna spurningin!

Stóran týðning

Latið okkum hyggja eitt sindur neyvri at, hvussu hetta sær út, tá ið ein útgevari situr í eini nevnd sum innstallar til alt hetta ymsika. Jógvan Isaksen nevndi í samrøðuni, hvussu stóran týðning tað hevði fyri høvund at verða innstillaður, to at hann ikki fekk sjálva virðislønina! Ferðingar í fleiri lond, upplestur á skúlum og við lærðar háskúlar, »treff« av ymsikum slagi, reyp, sleikjan og herðaklapp - ikki minst!

Men tað hevur ikki bert týðning fyri høvundin, tí so sanniliga hevur tað eisini týðning fyri forlagið (les Mentunargrunn Studentafelagsins, har Jógvan Isaksen er formaður) at hava ein høvund á síni bókskrá, sum er innstillaður ikki bert eina ferð, men upp í fleiri

ferðir! Hetta verður jú brúkt hvørja einastu ferð navn høvundans verður nevnt í sambandi við bókuútgávu hjá Mentunargrunni Studentafelagsins, at tað og tað árið - árið í flestu forðum - var høvundin innstillaður til Norðurlandsku Virðislønina!

Dygd, sært tú, hesin rithøvundur er innstillaður upp í fleiri ferðir til Norðurlandsku Virðislønina, so keyp, góði lesari, tí hetta er ein virður høvundur!

Jú, sanniliga er tað ein fyrimunur at fáa síni verk útgivin á forlagnum hjá Jógvni Isaksen! Nú er tað skjótt vörð ein treyt eisini, at verk títt skal verða útgivið á hesum forlag!

Og í fjór vörð eisini eitt navn á skránni hjá hesum forlag, sum varð innstillað, Carl Jóhan Jensen; men tað, at Tóroddur varð innstillaður, skilja vit so, tá ið vit hoyrdu nevndina verða navngivin í Útvarpinum friggjadagin! Og tað árið, tá ið eingin var innstillaður - hetta visti eg eisini á tá - var tað, tí at eingin úr fjósinum hjá Mentunargrunni Studentafelagsins hevði givið nakað út!

Ikki innhabilar

Viðvíkjandi spurninginum hjá útvarpsmanninum um innhabilitet, ógegni, so var Jógvan Isaksen sera skjóttur at sleppa sær undan, og av svarinum at døma, metti hann seg ikki at vera innhabilar!

Jógvan Isaksen er primus motor, formaður, í Mentunargrunni Studentafelagsins!

Mentunargrunnur Studentafelagsins gevur skaldskapin hjá Jóanis Nielsen út! Jógvan Isaksen situr í nevndini - saman við Ebbu Hentze - sum innstallar til Norðurlandsku Virðislønina! Og hesin maður metir seg ikki at vera innhabilar í hesum máli, og helst heldur ikki í nokrum øðrum máli, tá ið Mentunargrunnur Studentafelagsins gevur út, og Jógvan Isaksen og Ebbu Hentze innstilla! Ikki innhabilar, Jógvan Isaksen?

Vinir og kenningar

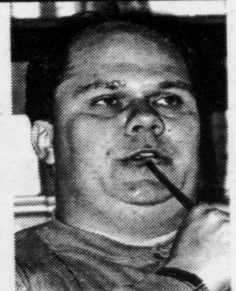
Er tað veruliga so illa státt í Føroyum, at ein nevnd, sum skal innstilla rithøvund og verk hansara til slíka virðisløn, ikki kann mannast av øðrum enn rithøvundum?

Og er tað veruliga so illa státt í Føroyum, at Jógvan Isaksen og Ebbu Hentze eru teir einastu føroyingar í øllum heiminum, sum í mannaminni skulu manna hesar ymsiku nevndirnar sum innstilla, og innstilla teir somu høvundarnar eftir tórni?

Og hvussu ber tað so til, at ikki onnur forløg fáa sít umbod í hesa nevndina?

Og hví eru bert 3 umbod í nevndini, har Jógvan Isaksen og Ebbu Hentze fyri tað kundu sitið einsamøll? Er eingin sál eftir í mentanini her á landi ella hevur tað ongantið verið tað?

Ólavur í Beiti rithøvundur

Jens Helgi Toftum, sum hevur tikið sær av fagliga innihaldinum í verkætlan um oljuleiting og fiskivinnu, sum Fróðskaparsetur Føroya hevur gjørt og Saga Petroleum fjiggi-
að

Oljuleitingin fer neyvan at darva fiskivinnuni

Í dag klokkan 10.30 verður lögð fram frágreiðing frá eini granskingarverkætlan um víðurskipti millum fiskiskap og oljuleiting og tær búskaparligu avleiðingarnar ein møguleg oljuvinna kann hava fyri fiskiskapin á føroysku landleiðunum. Saga Petroleum hevur fjiggið verkætlanina, Fróðskaparsetur Føroya hevur staðið fyri verkætlanini, meðan Jens Helgi Toftum, fiskivinnufrøðingur, hevur tikið sær av fagliga innihaldinum í verkætlanini.

Tveir høvuðsspurningar eru viðgjördir. Kapping um havleiðir og kapping um arbeiðsmegi.

Kapping um havleiðir

Verður farið at bora eftir olju við Føroyar verða umstøðurnar at troyta grunnarnar broyttar. Fiskivinnan hevur higartil havt grunnarnar at kalla fyri seg sjálvan. Møgulegt virksemin fýrir við sær boripallar, leitvirksemin og økta skipaferðslu í føroyskum sjóki.

Fiskiskapur og oljuleiting á somu havleiðum kann fara við sær stríð millum ymsk áhugamál. Hvussu

stór hesi stríðsmál kunnu gerast ella hvørjar avleiðingar verða fyri fiskivinnuna av at oljuvirksemi leggur hald á havleiðir, veldst nógv um hvørjar leiðir talan er um og hvør fiskiskapur er á leiðini.

Frágreiðingin lýsir royndirnar aðrastaðni við fiskiskapi og oljuvirksemi á somu havleiðum og hvussu víðurskiptini millum vinnurnar verða stýrd. Komið verður eisini inn á hvørja ávirkan sjóstøðir hava á fiskiskapin og hvussu mett verður um avleiðingar fyri fiskiskapin av oljuvirksemi.

Fremsta endamálið við verkætlanini hevur verið at lýst ávirkan á fiskiskapin av at oljuleitipallar leggja hald á fiskileiðir. Enn eru ongar ítekligar ætlanir um at fara undir oljuleiting á føroyska landgrunninum. Metingarnar í frágreiðingini eru tí grundaðar á dømi, har ein hugsar sær, at boripallar verða settir ymsastaðni á økinum, sum oljufeløg hava nominerað til oljuleiting.

Úrslitini vísa, at boripallar á valdu leiðunum kunnu darva fiskiskapinum. Men av tí tað neyvan verður talan um meira enn tveir lei-

pallar í føroyskum sjóki samstundis, er lítið, ið bendir á, at virksemin verður til serliga stóran ampa fyri fiskiskapin ella fer at skerja veiðumøguleikarnar munandi. Útrokningardømi vísa, at um ein pallur t.d. verður lagdur á eina leið har trolarar vanliga royna, er søguliga veiðan á leiðini, ið fer fyri skeytið, ein lutfalsliga lítil partur av árliga inntøkugrundarlagnum.

Víst verður í hesum sambandi eisini á, at tað ber til at skipa so fyri, at ávirkan á fiskiskapin av oljuleiting verða sum minst. Tað er tí av alstórum týðningi, at tær reglur og skipanir, sum skulu stýra samvirkanini millum fiskiskapin og oljuleiting, taka fyllit fyri áhugamálinum hjá bæði fiskivinnuni og oljuvinnuni. Kjarnin í øllum hesum er samskipti millum partarnar og at sjónarmiðini hjá fiskivinnuni verða tikið við longu frá byrjan, farið verður undir at fyrireika ítekligar ætlanir um oljuleiting og -boring.

Eitt av endamálinum við verkætlanini hevur verið at finna hóskandi hátt at meta um ávirkanina á fiskiskapin

av oljuvirksemi, m.a. grundað á tey veiðuhagtøl, sum eru tøk. Í tí sambandi kann nevast, at ein trupulleiki er, at veiðuhagtølini ikki eru fullfjiggið fyri teir skipabólkar, ið royna mest á fiskileiðum, sum samstundis eru áhugaverdar í oljuhøli. Tær nógvu villurnar gera, at sum er kann bert ein partur av taltifarinum nýtast. Hóast hetta, so geva tøluni eina mynd av hvar fiskiskapurin fer fram og hvønn týðning ymsiku leiðirnar hava. Men verður farið undir ítekligar oljuætlanir við Føroyar og ætlanina í tí sambandi er at fáa til vega neyvar og haldgóðar árniskningar, er neyðugt at bota munandi um hagtalsgrundarlagið.

Kapping um arbeiðsmegi

At oljuleiting við Føroyar leggur hald á fiskileiðir er kanska tað sjónligasta og mest beinleiðis árið á fiskivinnuna. Men oljuvirksemi kann eisini hava aðra ávirkan á fiskivinnuna, enn tann, ið beinleiðis stendst av boripallum í føroyskum sjóki. Fiskivinnan kann eisini verða ávirkað av

at oljuvinnan ella aðrar vinnur fáa tørv á arbeiðsmegi.

Grundað á eina meting av hvussu leitvirksemin verður við Føroyar og eftirspurning eftir føroyskum vörum, tænaustum og arbeiðsmegi í tí sambandi, verður spurt um fiskivinnan fer at merkja økta kapping um arbeiðsmegi. Ella um oljuleiting og tað virksemin, ið av henni stendst, ger at fólk rýma úr fiskivinnuni í oljuvinnuna ella aðrar vinnugreinar, ið veita eini oljuvinnu vörur og tænaustar?

Royndirnar aðrastaðni siga okkum, at í leititíðarskeiðnum er ávirkanin á búskapin lítil. Hetta saman við metingum um at í mesta lagi tveir leitipallar verða á føroysku landleiðunum samstundis, bendir á, at ávirkanin á føroyska búskapin verður lítil, bæði í sjálvum sær og samanbóri við tað ávirkan og tær broytingar, sum búskapurin annars er fyri av náttúru- og marknaðarárum.

Leitiskleiðið fer neyvan at leggja lunnar undir serliga nógv nýggi føroysk arbeiðsplass. Boripallarnir hava manning og serfrøðingar

við sær og tey arbeiðsplass, sum verða knýtt at pallunum á landi er fá. Flestu vørur og tænaustveitingar, sum føroyskt vinnulív kann fáa lut í, kunnu veitast av verandi virkjum.

Niðurstøðan viðvíkjandi kapping um arbeiðsmegi millum fiskivinnuna og móguleg nýggi arbeiðsplass í leitiskleiðum, at hóast oljuvirksemi kann ávirka føroyska búskapin og at hetta umvegis kann ávirka fiskivinnuna, so verður ávirkanin valla so stór, at fólk fer at leita sær úr fiskivinnuni í oljuvinnuna ella aðrar vinnur í so stórum tali, at tað hevur skaðiliga ávirkan á fiskivinnuna. Skuldi hetta kortini hent, so er ikki víst, at orsökkin er, at oljuvinnan ella aðrar vinnur veita fólk serliga góðar treytir og smýðir, men kanska heldur tí at kappingarstøðan hjá fiskivinnuni er so vónalig á arbeiðsmarkaðinum.